

Cieszyński
Almanach
Pedagogiczny

NR 3341

Cieszyński Almanach Pedagogiczny

Tom 3

Konteksty językowe w edukacji,
kulturze i sztuce

pod redakcją naukową
Urszuli Szućcik

Redaktor serii: Publikacje Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji

Urszula Szuścik

Recenzent

Anna Boguszewska

Rada Programowa

Pavol Dancák, Radomira Burkovičová, Bożena Grzeszkiewicz, Bronislava Kasačova,
Wiesława Korzeniowska, Tadeusz Lewowicki, Hana Lukašova, Elżbieta Marek, Robert Mrózek,
Katarzyna Olbrycht, Bogusław Śliwerski, Andrzej Slodička, Monika Slodičkova,
Mirosława Zalewska-Pawlak

Rada Redakcyjna

Małgorzata Bortliczek, Zenon Gajdzica, Barbara Grabowska, Andrzej Kasperek, Izabela Łuc,
Andrzej Murzyn, Beata Oelszlaeger-Kosturek, Ewa Ogrodzka-Mazur, Renata Raszka,
Marek Rembierz, Eugenia Smyrnova-Trybulska, Anna Szafrąńska-Gajdzica,
Alina Szczurek-Boruta, Urszula Szuścik, Krzysztof Śleziński, Małgorzata Zalewska-Bujak

Publikacja jest dostępna także w wersji internetowej:

Central and Eastern European Online Library

www.cceol.com

Spis treści

Wprowadzenie (<i>Urszula Szuścik</i>)	7
---	---

Artykuły

Krzysztof Śleziński Kognitywna rola języka filozofii w pedagogice	11
--	----

Andrzej Krzywka Na początku był logotyp	20
--	----

Szczepan Kutrowski O substancjalności berła świadomości	35
--	----

Danuta Kocurek Gwara wyznacznikiem tożsamości regionalnej (na przykładzie gwary śląskiej regionu pszczyńskiego)	45
--	----

Marcin Jaworski Od „słowa zwykłego” do „słowa jarmarcznego”. Profanacyjna moc słowa we współczesnej kulturze popularnej na przykładzie komiksu z serii „Wilq”	56
--	----

Izabela Łuc, Małgorzata Bortliczek „Innowacyjne podejście ma znaczenie...” Strategie komunikacyjne w reklamie	66
--	----

Jolanta Krzyżewska, Seweryn Krzyżewski (U)śmiech na języku: o walorach zastosowania żartu lingwistycznego w publicznej komunikacji interpersonalnej	81
--	----

Kinga Kuszak Przejawy rozwoju świadomości językowej w okresie dzieciństwa i możliwości jej stymulowania	111
--	-----

Maciej Kołodziejcki	
Muzyka i język – myślenie i audiacja. Kilka uwag o potrzebie budowania kompetencji audiacyjnej małego dziecka	128
Monika Krzempek	
Specyfika nauczania języka polskiego w Czechach – typologia błędów językowych popełnianych przez studentów (poziom zaawansowany)	150

Nowości, recenzje i omówienia

Bronisława Dymara, Ewa Ogrodzka-Mazur: <i>Dziecko w świecie literatury i życiu współczesnym</i> . Cieszyn–Bielsko-Biała–Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2013, 267 s. (Tadeusz Lewowicki)	167
---	-----

Kronika

Kronika naukowa (2012–2013) (oprac. Urszula Szuścik)	175
Noty o autorach	179
Indeks osobowy (oprac. Urszula Szuścik)	181

Wprowadzenie

W trzecim tomie „Cieszyńskiego Almanachu Pedagogicznego” zostały poruszone niektóre zagadnienia rozumienia języka w kontekście wybranych podejść badawczych i rozważań teoretycznych¹.

Język jest narzędziem rozwoju i socjalizacji człowieka². Służy porozumiewaniu się i pośredniczy w wymianie informacji między ludźmi. Funkcja komunikacyjna dotyczy nie tylko komunikowania się za pomocą języka, ale może obejmować wszelkie akty komunikacyjne, w tym również niewerbalne. W szerokim ujęciu komunikacja to taki sposób ludzkiego porozumiewania się, podczas którego przekazywane (przenoszone) są jakieś informacje, zawierające określoną treść. Niezbędne treści zawarte są w komunikacie³. Podkreśla się zależność rozwoju językowego człowieka od oddziaływań społecznych, środowiskowych, kulturowych⁴.

Język umożliwia człowiekowi uzewnętrznianie myśli, nadawanie im kształtu i przekazywanie ich w tekstach kultury, w kontaktach interpersonalnych, w różnorodnych rodzajach komunikatów. Tym samym język stanowi najpełniejszą realizację potencjału symbolicznego naszego umysłu⁵.

Autorzy prezentowanych w tomie opracowań skupiają się wokół rozważań nad aspektami zarówno poznawczymi języka, jak i jego recepcji kulturowej

---

¹ Za: *Słownik terminów literackich*. Red. M. GŁOWIŃSKI, T. KOSTKIEWICZOWA, A. OKOPIEŃ-SŁAWIŃSKA, J. SŁAWIŃSKI. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1976, s. 438.

² U. SZUŚCIK: *Znak werbalny a znak plastyczny w twórczości rysunkowej dziecka*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2006, s. 49–59.

³ U.M. ŻEGLEŃ: *Wprowadzenie do semiotyki teoretycznej i semiotyki kultury*. Toruń: Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2000, s. 196; A. BORUTA: *Semiotyczne i logiczne spojrzenie na język*. Zielona Góra: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego, 2000, s. 10.

⁴ M. TOMASELLO: *Kulturowe źródła ludzkiego poznawania*. Tłum. J. RĄCZASZEK. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 2002.

⁵ I. TATTERSALL: *Dlaczego staliśmy się ludźmi?* Tłum. M. KROŚNIAK. „Świat Nauki” 2002, nr 2 (126).

(Krzysztof Śleziński, Andrzej Krzywka, Szczepan Kutrowski). Danuta Kocurek analizuje język – gwarę – jako istotny czynnik kształtowania tożsamości regionalnej. Marcin Jaworski dokonuje wnikliwej analizy teoretycznej tekstu kultury popularnej, jakim jest komiks, i jego recepcji oraz oddziaływania na kształcenie gustów estetycznych odbiorców. Z kolei Małgorzata Bortliczek i Izabela Łuc prezentują wyniki badań nad językiem współczesnej reklamy. Wskazują na celowość zmiany języka reklamy, którego założeniem jest skuteczność oddziaływania na odbiorcę. Jolanta Krzyżewska i Seweryn Krzyżewski wskazują na żart lingwistyczny, jaki występuje w określonych sytuacjach społecznego komunikatu językowego. Aspekt rozwojowy i pragmatyczny sprawności językowej w sytuacji edukacyjnej dziecka omawia Kinga Kuszak. Maciej Kołodziejcki zaś podkreśla ważność rozwoju językowego dziecka dla jego rozwoju muzycznego i uczenia się muzyki. Monika Krzempek pisząc o nauczaniu języka obcokrajowców, zwraca uwagę na celowość znajomości przez nauczyciela struktury języka kraju, w którym naucza się języka obcego. Jest to konieczne ze względu na dobór czy wypracowanie metody pracy, która pozwoli uczniom pokonać bariery strukturalne nauczanego języka obcego.

Tak, jak zaznaczyłam na początku, tom prezentuje wybrane problemy związane z językiem, którego materia badawcza i teoretyczna jest złożona i niejednoznaczna zarówno w analizie, jak i opisie.

Urszula Szuścik

Noty o autorach

Dr Małgorzata Bortliczek

Zatrudniona w Instytucie Nauk o Edukacji Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego. Zainteresowania badawcze: odmiany i style współczesnego języka polskiego, kultura i stylistyka języka polskiego.

Dr Marcin Jaworski

Zatrudniony w Instytucie Artystycznym na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Zainteresowania badawcze: tworzenie i recepcja tekstów kultury popularnej, sztuka współczesna a kultura popularna, antropologiczny wymiar kultury i sztuki.

Dr Danuta Kocurek

Zatrudniona w Instytucie Nauk o Edukacji Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego. Zainteresowania badawcze: teoria wychowania, historia oświaty.

Prof. Akademii Humanistycznej dr hab. Maciej Kołodziejski

Zatrudniony w Zakładzie Pedagogiki Wczesnoszkolnej, Przedszkolnej i Edukacji Artystycznej Wydziału Pedagogicznego Akademii Humanistycznej w Pułtusku. Zainteresowania badawcze: edukacja muzyczna, edukacja twórczości, kreatywność w muzyce.

Dr Monika Krzempek

Zatrudniona w Katedrze Filologii Słowiańskich na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Komeńskiego w Bratysławie. Zainteresowania badawcze: językoznawstwo, glottodydaktyka.

Dr Andrzej Krzywka

Zatrudniony w Instytucie Artystycznym na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Zainteresowania badawcze: współczesna

teoria sztuki i kultury, visual feeling, performance, warsztatowa grafika artystyczna.

Mgr Jolanta Krzyżewska

Zatrudniona w Instytucie Nauk o Edukacji Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego. Absolwentka UJ – psycholog; nauczyciel akademicki. Zainteresowania badawcze – psychologia twórczości, psychologia sztuki (szczególnie muzyki), kontekst psychologiczny szeroko rozumianej edukacji.

Mgr Seweryn Krzyżewski

Absolwent UJ – kulturoznawstwo (licencjat), teatrologia i politologia (magisterium), aktualnie doktorant w Instytucie Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych UJ. Zainteresowanie naukowe – relacja państwo–Kościół, najnowsza historia Polski, teatr polityczny, teatr telewizji.

Prof. Uniwersytetu Adama Mickiewicza dr hab. Kinga Kuszak

Zatrudniona na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Zainteresowania badawcze: rozwój językowy dziecka, komunikacja, logopedia, edukacja dziecka.

Dr Szczepan Kutrowski

Zatrudniony w Instytucie Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu im. Jana Kochanowskiego w Kielcach. Zainteresowania badawcze: pedagogika społeczna, socjologia wychowania.

Dr Izabela Łuc

Zatrudniona w Instytucie Nauk o Edukacji Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego. Zainteresowania badawcze: językoznawstwo, onomastyka (również literacka), pragmatyka językowa, język w mediach, twórczość językowa dzieci i młodzieży.

Dr hab. Urszula Szuścik

Zatrudniona w Instytucie Nauk o Edukacji Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego. Zainteresowania badawcze: pedagogika i psychologia twórczości, wychowanie estetyczne, edukacja plastyczna, edukacja dziecka.

Prof. UŚ dr hab. Krzysztof Śleziński

Zatrudniony w Instytucie Nauk o Edukacji Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego. Zainteresowania badawcze: historia filozofii, filozofia edukacji.

Indeks osobowy

A

Aduszkiewicz Adam 129
Agamben Giorgio 57
Ahramjian Sylwia D. 130
Andrzejewski Bolesław 25
Arystoteles 22, 23, 25
Ashcraft Nikki 139
Astington Janet Wilde 111, 116
Augustyn św. 57
Awdiejew Alosza 89
Azizullah Mirzaei 135

B

Bachtin Michał 57, 58, 64, 82
Baczyński Jerzy 105
Badyda Ewa 67
Bakiera Lucyna 114, 115
Bal Mieke 21, 22
Balbus Stanisław 58
Banasiak Bogdan 26
Banaszczyk Tadeusz 37
Bandtkie Jerzy Samuel 49
Bandura Albert 141
Bańko Mirosław 72
Baran Bogdan 17
Barańczak Stanisław 89
Barthes Roland 63
Bartmiński Jerzy 48, 49, 73, 74
Bartwicka Halina
Bauber Heinrich 14
Bąk Stanisław 50
Belting Hans 20
Berlyne Daniel Ellis 91, 92

Berman Andrew S. 135
Bernstorf Elaine 129
Białkowski Andrzej 131, 145
Bieńkowska Izabela 175
Błaszczak Jan 105
Bohr Niels Henrik David 26
Bokus Barbara 111, 116
Bolduc Jonathan 136
Boniecka Barbara 121
Bonna Beata 138, 144, 146
Borowski Marek 101
Bortliczek Małgorzata 8, 66, 67, 68, 69, 73, 79,
80, 95, 96, 179
Borta Adam 7
Bralczyk Jerzy 70, 73, 96
Bravo Paweł 96
Bronk Dorota 123
Brükner Aleksander 54
Bruner Jerome Seymour 20
Brykczyński Marcin 124
Brzezińska Anna 128
Bubel Leszek 101
Buber Martin 13, 14
Buddrus Volker 14
Bugajski Marian 112, 113
Bühler Karl 33, 34
Bujak-Lechowicz Jolanta 67
Bukowska-Floreńska Irena 45
Bulduc Jonathan 135
Buttler Danuta 83, 84, 85, 86, 89, 97, 154

C

Cassirer Ernst 25
Chaciński Bartek 107

Chelstowski Bogdan 14
 Chęciek Mieczysław 48
 Chlebda Wojciech 68
 Chmielewska Katarzyna 129
 Chomsky Noam 20, 129, 131, 136, 137, 141
 Chotomska Wanda 124
 Chwedończuk Bohdan 12
 Clausewitz Oskar 100
 Cwalina Wojciech 102
 Cyncero Tullius Marcus 20
 Czapliński Janusz 95
 Czartoryska Marcelina
 Cząstka-Szymon Bożena
 Czyżkowski Jan 38

D

Dadak-Kozicka J. Katarzyna 133, 134
 Dahlberg Gunilla 169
 Dawid Jan Władysław 169
 Dąbrowska Anna 155, 156
 Dennison Dell 96
 Depardieu Gerard 89
 Depta Henryk 131
 Derrida Jacques 25, 26, 32
 Dębski Łukasz 124
 Doktor Jan 13
 Drabik Lidia 111, 113
 Drosio-Czaplińska Joanna 105
 Drożdż Anna 46
 Dudek Antoni 99
 Dudzikowa Maria 107, 108
 Dymara Bronisława 52, 167, 168, 171, 172,
 175

E

Eco Umberto 26, 96
 Epstein Seymour 169
 Exner Kamil 106

F

Falkowski Andrzej 102
 Fiedler Robert 49
 Fishelov Dawid 83, 101
 Fonseca-Mora Carmen 130
 Frąckiewicz Sebastian 57
 Frączek Agnieszka 124, 125
 Freinet Celestyn 170
 Fröebel Friedrich W.A. 169

G

Gaban-Pomirska 123
 Gadacz Tadeusz 13, 95
 Gadamer Hans-Georg 17
 Gajdzica Anna 176
 Gajdzica Zenon 176
 Galusek Łukasz 176
 Gamrat Małgorzata 131
 Garner Alison Maerker 133
 Gawrylkiewicz Mirosława 144
 Gellner Dorota 124
 Ginter Anna 83, 86, 89
 Głowacka Ewa 131
 Głowiński Michał 7
 Godzic Wiesław 96, 104
 Gogh van Vincent 32
 Gołębniak Bogusława Dorota 140
 Gombert Jean Emile 116, 117
 Gordon Edwin E. 128, 129, 134, 138, 139,
 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 148, 149
 Gordon Thomas 14
 Goreniowie Anna i Andrzej 58, 82
 Goscinny René 108
 Graban-Pomirska Monika 123
 Grabowska Barbara 176
 Grobler Adam 12
 Grzegorzczak Andrzej 43
 Grzegorzewska Maria 170
 Grzeszak Adam 105
 Gut Arkadiusz 12

H

Halliday Michael A. K. 33, 34
 Hegel Georg Wilhelm Fridrich 17
 Heidari Najmeh 135
 Heidegger Martin 31, 32, 33, 34, 39, 128, 129
 Heisenberg Werner Carl 22, 26, 27, 33, 34
 Helmholtz Hermann von 17
 Heraklit 22, 25, 26, 27, 29, 33, 34
 Herr Christiane M. 134
 Higgins Kathleen 37
 Hildebrand Dietrich von 169
 Hofstadter Alfred 31
 Hughes Jane 135
 Humboldt Fryderyk Wilhelm Christian Ka-
 rol Ferdynand von 17
 Husserl Edmund 26, 38
 Huzarska-Szumiec Magdalena 95

J

Jadacka Hanna 66, 70
Jakubczyk Antoni 92
Jan Paweł II 24
Jakobson Roman 33, 34
Janeczek Janusz 46
Jankowska Mirosława 132, 134
Jankowski Wojciech 132, 134, 143
Januszewski T. 87
Jaruzelski Wojciech 105
Jaworski Marcin 56, 64, 179
Jedlicki Witold 105
Jeziorański Jan Nowak 176
Jędrzejko Ewa 67
Jordan-Szymańska Anna 142, 143
Juruś Dariusz 176

K

Kachel Katarzyna 95
Kaczmarek Leon 115, 116, 117, 119
Kaczyński Jarosław 89
Kadłubiec Daniel 47
Kasdepke Grzegorz 124
Kasperczak Małgorzata 106, 107
Kasperek Andrzej 176
Katchan Olga 117
Kępiński Antoni 103
Kiepscy (serialowi rodzina) 104
Kiepski Ferdynand 103
Kiklewicz Aleksander 114
Kita Małgorzata 155
Kleec Anne van 114, 116
Klimas-Kuchtowa Ewa 129, 131, 140, 145
Klus-Stańska Dorota 123
Kochanowska Ewa 122
Kocurem Danuta 8, 45, 49, 54, 176, 179
Kodály Zoltan 132, 134
Kolańczyk Alina 92
Kołodziej Jacek H. 88, 89
Kołodziej Maciej 8, 128, 131, 138, 139, 141, 144, 149, 179
Korczak Janusz 170
Korwin-Mikke Janusz 100, 101
Kostkiewiczowa Teresa 7
Kowalcz-Pawlik A. 116
Kowalska Alina 49, 50
Kowalska Małgorzata 14, 15
Kozakiewicz Helena 35
Kozkiewicz Władysław 76

Kozłowska Urszula 124, 126
Krahelska Halina 105
Krajewski Andrzej 105
Kramers Hendrik Anthony 26
Krasnowska Violetta 105
Krasowicz-Kupis Grażyna 113, 114, 117
Krauze-Sikorska Hanna 122
Krąpiec Mieczysław Albert 22
Kripke Saul 12
Krośniak Marek 7
Krzaklewski Marian 101
Krzempek Monika 150, 162, 163, 179
Krzywka Andrzej 8, 20, 33, 179
Krzyżewska Jolanta 8, 81, 84, 86, 90, 91, 94, 110, 180
Krzyżewski Seweryn 8, 81, 84, 110, 180
Kubiak-Sokół Aleksandra 111, 113
Kuchtowa Ewa 139
Kudlińska-Stepień Halina 69
Kulczyk Jan 104
Kurcz Ida 111, 112, 117
Kurkowska Halina 73, 154
Kusza Kinga 8, 111, 121, 123, 127, 180
Kuszyk Karolina 129
Kutrowski Szczepan 8, 35, 37, 38, 39, 40, 43, 44, 180
Kwarciak Bogusław 96, 112
Kwaśniewski Aleksander 100, 103
Kwaterko Kozioł. 57
Kwieciński Zbigniew 140
Kurzyzna Chmiel Danuta 176
Kyzioł Aneta 105

L

Laskowska Joanna 122
Legg Robert 138
Lenica Jan 41
Lewicki Andrzej Maria 68
Lewiński Piotr 96, 97
Lewowicki Tadeusz 39, 45, 172
Leśniak Kazimierz 22
Lipińska Ewa 155
Lipowska Małgorzata 111
Lotko Edward 154
Lubaś Władysław 73
Lubina Michał 49
Ludwig Jerzy 50
Lusińska Anna 68
Luter Andrzej 105

Ł

Łapiński Michał 92
Łempicka Tamara 41
Łuc Izabela 8, 66, 67, 68, 69, 70, 73, 79, 80,
95, 96, 180
Łukasiewicz Małgorzata 17
Łukaszewski Wiesław 39
Łysko Alojzy 53

M

Maćkiewicz Jolanta 67
Madsen Kristen B. 92
Majewski Szymon 83
Majkowska Grażyna 96
Majtán Milán 67
Makowski Tadeusz 41
Maldijeva Viara 69
Malinowski Lucjan 49
Mancewicz Stanisław 106
Manturzevska Maria 128, 130
Marchow Marta 90, 128
Marczak Mariola 90
Markowski Andrzej 66, 70, 154, 155
Marks Karol 38
Maryniarczyk Andrzej 22
Masaryk Tomáš G. 150
Mazowiecki Tadeusz 100
Mazuś Marta 105
Michalski Andrzej 144
Michalski Krzysztof 17
Mickiewicz Adam 106
Miklaszewski Kacper 131
Mikrut Izabela 124
Minkiewicz Bartosz 57, 62, 65
Minkiewicz Tomasz 62, 65
Miodek Jan 48, 50, 51, 54
Miśkiewicz Andrzej 128
Mizera Janusz 39
Mokrzycki Edmund 35
Montessori Maria 170
Morawska Iwona 66, 67
Mosiołek-Kłosińska Katarzyna 70
Moss Peter 169
Mrózek Robert 177
Mucha Janusz 36, 40
Mulak Maciej S. 96
Murzyn Andrzej 176
Mycawka Mirosława 71
Myrdzik Barbara 66, 67

N

Nabokov Vladimir 83
Nemes Klara 132, 134
Nęcka Edward 90, 92, 104, 131, 136
Niebrzegowska-Bartmińska Stanisława 74
Nikitorowicz Jerzy 46
Nitsch Kazimierz Ignacy 49, 106
Nosal Czesław S. 91
Nowak Tomasz 115
Nowakowska-Kempna Irena 48
Nowosielski Jerzy 41
Nycz Ryszard 74

O

Oeszlaeger-Kosturek Beata 176, 177
Ogrodzka-Mazur Ewa 45, 167, 168, 169, 170,
171, 172, 175, 176
Okopień-Sławińska Aleksandra 7
Okuniewska Hanna 112
Oleksy Jadwiga 168, 175
Olszewski Jan 101
Orff Carl 135
Orlik Zygmunt 49
Orygenes 27
Orzechowski Jarosław 131, 136
Ostrowiecki Michał 84
Ostrowska Urszula 11
Ożóg Kazimierz 66, 67

P

Pacewicz Izabela 137
Palacki František 150
Papuzińska Joanna 124, 126
Pasieka Małgorzata 155, 156
Paweł apostoł 24
Pawlik Rafał 116
Pence Alan 169
Pestalozzi Johann Heinrich 169
Piaget Jean 141
Piaseczki Andrzej K. 99
Piaseczki Konrad 89
Piątkowska Renata 124
Picasso Pablo 41
Piechniczek Antoni 60, 61
Piekot Tomasz 74
Pietrzak Jan 100
Pinker Steven 129
Piwowarski Władysław 37
Platon 27, 28

Pluta Andrzej 38
Płóciennik Iwona 113
Podlaska D. 113
Popowski Waclaw J. 43
Popper Karl R. 29, 105
Porczyńska-Ciszewska Anna 176
Pösingerová Kateřina 153
Pośpiech Jerzy 49
Ptaszyński Maciej 89
Putnam Hilary 12
Pytlakowski Piotr 104, 105

R

Rabelais François 62
Rachwał Tadeusz 43
Rahimi Domakani M. 135
Rączaszek Joanna 20
Reszka Paweł 105
Ricoeur Paul 13, 14, 15, 16, 18, 19
Rogers Carl R. 14
Rogowska-Cybulska Ewa 67
Rollo May 167
Rorty Richard 43
Rospond Stanisław
Rowid Henryk 170
Ruščák František 67
Rusek Adam 59
Rusek Halina 45, 46
Rubinek Michał 109, 110, 124
Rutkowiak Joanna 41
Rzeszutek Magdalena 106, 107

S

Salwa Ola 105
Samoraj Mariusz 47
Sapir Edward 29
Satkiewicz Halina 154
Schaffer H. Rudolph 116, 123
Schapiro Mayer 32
Schellenberg E. 134
Schenker Heinrich 136
Schultz Juliusz
Scruton Roger 129
Sempé Jean-Jacques 108
Seretny Anna 153
Shugar Grace Wales 111, 116
Shuter-Dyson Rosamund
Siciński Andrzej 40
Sidorek Janusz 38

Sieroń-Galusek Dorota 176, 177
Sikora Maciej P. 105
Siemek Marek J. 35
Sierszeńska-Leraczyk Małgorzata 130
Siuciak Mirosława 47
Skorek Ewa Małgorzata 112, 113
Skorupa Stanisław 73
Slater Jon Clarke 26
Sloboda John 128, 129, 130, 131, 136, 137, 138
Słabosz Aleksandra 136
Sławek Tadeusz 43
Sławiński Janusz 7
Sławkowa Ewa 54
Smoleńska-Zielińska B. 145
Smól Joanna 106, 107
Smykowski Błażej 128
Smyrnowa-Trybulska Eugenia 176, 177
Sobol Elżbieta 111, 113, 136
Socha Ryszarda 105
Sochacka Stanisława 49
Solomon Robert 37
Solska Joanna 104
Sowa Stanisław 129
Sowińska Halina 123
Spear-Swerling Louise 145
Speh Alice J. 130
Spyra Bronisława 49
Stambaugh Joan 33
Standley Jayne 135
Stasiak Makary 89
Steller Żaneta 114, 115
Strzałkowska Małgorzata 124
Suchodolski Bogdan 38, 39
Sujak Elżbieta 167
Suzuki Schinihi 132
Synowiec Helena 47, 49, 50, 51, 52
Szarota Piotr 95
Szatan Ewa 123
Szczepański Marek S. 46, 47, 48
Szczerbowski Tadeusz 107
Szczucka-Kubisz Natalia 37
Szewstow Lew 18
Szołtysek Marek 53
Szustrowa Teresa 92
Szuścik Urszula 3, 7, 8, 168, 171, 175, 176, 177, 180
Szymańska Maria 144
Szymura Błażej 131, 136
Szyszko Urszula 67

Ś

Śleziński Krzysztof 8, 11, 18, 19, 177, 180
Śliwerski Bogusław 14, 140

T

Tattersall Ian 7
Tischner Józef 16
Tobey Linda 96
Tokarski Jan 47
Tokarz Aleksandra 91
Tomasello Michael 7, 20
Tomasz z Akwinu, św. 24
Toscano-Fuentes Carmen C. 130
Tran Anh 139
Tomaszewska Ewa 177
Trinick Robyn M. 133
Trzos Paweł 138
Tuwim Julian 87, 95
Twardowski Jan 168

U

Urban Adam 131
Usenko Natalia 124

V

Vanzella Patricia 134

W

Walewski Paweł 105
Wałęsa Lech 89
Warchała Jacek 73
Wawrzyniec św. 103
Wąsiński Arkadiusz 176
Weinsberg Adam 96
Weischedel Wilhelm 129
Wermke Kathleen 130
Whorf Benjamin Lee 29
Wiśniakowska Lidia 111, 113

Witczak-Plisiecka Iwona 131
Witkowski Lech 38, 39
Witkowski Wojciech 124
Włodek Zofia 24
Wodziński Cezary 18
Wojciechowski Aleksander 116
Wojewódzki Kuba (Jola s. 28)
Wojnar Irena 36, 37, 39, 42, 43, 47
Wood David 116, 123, 142
Woods David G. 142,
Wójtowiczowa Janina 119
Wulf Douglas 133
Wygotski Lew Siemionowicz 128, 141

Z

Zajac Marek 105
Zalewska-Bujak Małgorzata 175
Zalazińska Aneta 124
Zamoyska Ewa 124
Zawada Anna 177
Zdunkiewicz-Jedynak Dorota 66
Zeigarnik Bluma 91
Zgólkowa Halina 106, 107, 118
Zielińska-Croom Anna 129, 140, 142
Ziemiński Zygmunt 128, 130
Ziemińska Renata 12
Znaniński Florian 45
Zwolińska Ewa 132, 139, 140, 141, 142, 143,
145, 146

Ż

Żakowski Jacek 105
Żegleń Urszula M. 7
Żeleźniak Tadeusz 22
Żeleński-Boy Tadeusz 62
Żuk Paweł 102
Żydek-Bednarczuk Urszula 67

Redaktor
Barbara Konopka

Projektant okładki i stron działowych
Paulina Dubiel

Tłumaczenie streszczeń na język angielski
Andrzej Pasterny

Tłumaczenie streszczeń na język niemiecki
Magdalena Podraza

Redaktor techniczny
Małgorzata Pleśniar

Korektor
Katarzyna Kondracka

Łamanie
Grażyna Szewczyk

Copyright © 2014 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336

ISSN 2300-3006

(wersja drukowana)

ISSN 2353-0898

(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Nakład: 100 + 50 egz. Ark. druk. 11,75. Ark. wyd.
15,0. Papier offset. kl. III, 90 g   Cena 16 zł (+ VAT)

Druk i oprawa: EXPOL, P. Rybiński, J. Dąbek, Spółka Jawna
ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek